

หลักตรวจสอบค้นหาความจริง : ศึกษากรณีการไต่สวนมูลฟ้องอันเป็นเครื่องมือ ในการประทับฟ้องคดีของรัฐ

ชนกกันต์ อ้วนไทร*

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธานี วรภัทร์**

บทคัดย่อ

เป้าหมายหลักของการดำเนินคดีอาญา คือ การค้นหาความจริงแท้ของเรื่อง ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือกันจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีอาญา ไม่ว่าจะเป็นพนักงานสอบสวน อัยการ และศาล เพราะการดำเนินคดีอาญานั้นเป็นการดำเนินคดีที่มีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง หากเกิดความผิดพลาดในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่ง ย่อมส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของกระบวนการยุติธรรมได้เช่นกัน

การไต่สวนมูลฟ้องในคดีของรัฐ จึงเป็นการตรวจสอบคำฟ้องของพนักงานอัยการโดยศาลวิธีหนึ่ง เนื่องจากในปัจจุบันสถิติการยกฟ้องคดีของพนักงานอัยการนั้นมีจำนวนมาก เพราะคำฟ้องของอัยการขึ้นสู่การพิจารณาพิพากษาของศาลทุกคดีโดยที่ไม่ได้รับการคัดกรองโดยการไต่สวนมูลฟ้องก่อนดังเช่นคดีของราษฎร จึงทำให้เกิดความผิดพลาดได้ง่าย ซึ่งความผิดพลาดของคำฟ้องของอัยการอาจผิดพลาดตั้งแต่ชั้นสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานของพนักงานสอบสวน เพราะกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทยได้แยกอำนาจการสอบสวนฟ้องร้องออกจากกันอย่างเด็ดขาด ทำให้พนักงานอัยการไม่มีโอกาสทราบข้อเท็จจริงของเรื่องได้อย่างถ่องแท้ ทำให้ไม่มีโอกาสที่จะตรวจสอบข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานได้อย่างละเอียดถี่ถ้วน ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อบทบาทในการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาและผู้เสียหาย ดังนั้น หากศาลได้ไต่สวนมูลฟ้องคดีของพนักงานอัยการ โดยให้การไต่สวนมูลฟ้องเปรียบเสมือนเครื่องมือก่อนการประทับฟ้อง ก็จะเป็นการคัดกรองคดีที่จะขึ้นสู่การพิจารณาของศาล ลดสถิติการยกฟ้องคดีของอัยการเพื่อให้กระบวนการยุติธรรมของไทยมีความน่าเชื่อถือและช่วยลดปัญหาคดีรื้อคดีได้

Abstract

The main purpose for the criminal procedure is to search for the true fact of the case. Which requires the cooperation from all parties involved in it, be it the inquiry officer, the public prosecutor and

* นักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

** ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

the court, because it affects the rights and freedom of the person involved. If there is any error occurred in any step of the procedure, it will affect the credibility of the justice procedural.

The preliminary examination in public charge, it's one way for court to verify prosecutor's indictment. Presently, according to the statistic there are lots of prosecutor's dismissal. Because the prosecutor's indictment goes to the trial without preliminary examination, as the case of public, it's easy to get an error. The error of the prosecutor's indictment might have been since the investigation procedure of the inquiry officer. Because Thai's criminal procedure has separated the power of lawsuit from each other strictly, the prosecutor have no opportunity to know the true facts of the matter, so they are unable to scrutinize the facts or evidence thoroughly. Which affects directly to the role of protecting the rights of the accused and the victim. Therefore if the court have preliminary examination the prosecutor before accept the charge, the preliminary examination would be a tool to scrutinize the case before goes to the trial. This would reduce the prosecutor's dismissal record, so that Thai's justice procedural become reliable and lessen the court case.

1.บทนำ

การดำเนินคดีอาญานั้นถือเป็นการใช้อำนาจรัฐอย่างหนึ่ง เพราะวัตถุประสงค์ของการดำเนินคดีอาญาประการหนึ่งคือ การรักษาความสงบเรียบร้อยในสังคมและเอาตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ และโดยที่กระบวนการพิจารณาคดีอาญาอาจจะกระทบกระเทือนถึงสิทธิเสรีภาพของบุคคลได้ ดังนั้น ในแต่ละขั้นตอนของการดำเนินกระบวนการทางอาญาจึงต้องมีความถูกต้องและเป็นธรรมแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายโจทก์หรือจำเลยก็ตามเป้าหมายที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการดำเนินคดีอาญาก็คือ การตรวจสอบความจริงของเรื่องที่กล่าวหาเพื่อจะได้ชี้ขาดเรื่องที่กล่าวหา (คณิต ฅ นคร, 2555 : 45)

ในการดำเนินคดีอาญาโดยรัฐนั้น ทุกฝ่ายต่างมีหน้าที่ต้องตรวจสอบค้นหาความจริงในการทำหน้าที่ค้นหาความจริงแท้จริงของเรื่องของศาลนั้น ศาลไม่ผูกมัดกับรูปแบบหรือคำร้องคำขอของผู้ใดเช่นเดียวกัน ศาลมีหน้าที่ต้องตรวจสอบค้นหาความจริงแท้จริงของเรื่องจนเป็นที่พอใจ ซึ่งการตรวจสอบค้นหาความจริงในลักษณะนี้เรียกว่า การตรวจสอบค้นหาความจริงในหลักการค้นหาความจริงในเนื้อหา (คณิต ฅ นคร, 2555 : 69) เมื่อการค้นหาความจริงในคดีอาญาเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดของระบบกระบวนการยุติธรรมทางอาญา หากวิธีค้นหาความจริงในคดีอาญาไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอโดยที่ไม่สามารถนำตัวผู้กระทำความผิดที่แท้จริงมาลงโทษได้หรือมีการลงโทษต่อผู้บริสุทธิ์ หรือไม่อาจบังคับการลงโทษได้อย่างเสมอภาคแล้ว การดำเนินกระบวนการยุติธรรมก็ถือว่าล้มเหลว (สถาบันกฎหมายอาญา สำนักงานอัยการสูงสุด, 2540 : ก-ข)

การดำเนินคดีอาญาในประเทศไทยเป็นการดำเนินคดีอาญาโดยรัฐเช่นเดียวกับการดำเนินคดีอาญาของประเทศในภาคพื้นยุโรป จะแตกต่างกันบ้างตรงที่ในประเทศภาคพื้นยุโรปนั้นพนักงานอัยการมีอำนาจหน้าที่เริ่มคดีอาญาเองได้หรือมีอำนาจสอบสวนคดีอาญาได้ แต่ในประเทศไทยเรานั้นพนักงานสอบสวนซึ่งเป็นเจ้าพนักงานตำรวจเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการเริ่มดำเนินคดีอาญาหรือสอบสวนคดีอาญา และในชั้นประทับฟ้องศาลก็จะทำหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจฟ้องของเจ้าพนักงานโดยวิธีการไต่สวนมูลฟ้อง ซึ่งเรื่องนี้ไม่เหมือนกับต่างประเทศในหลายๆประเทศ เช่น ประเทศที่ใช้ระบบการฟ้องคดีอาญาโดยประชาชนอย่างสหรัฐอเมริกาที่ให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในการตรวจสอบอำนาจฟ้องโดยคณะลูกขุน “Grand Jury” ซึ่งประกอบไปด้วยสมาชิกที่เป็นประชาชนคนธรรมดาจำนวนตั้งแต่ 12 คนถึง 23 คน จึงถือได้ว่าระบบการฟ้องคดีโดยประชาชนได้มีการตรวจสอบอำนาจฟ้องหรือไม่ฟ้องคดีอาญาโดยอำนาจของประชาชนแทนการตรวจสอบโดยอำนาจตุลาการแล้ว ศาลจึงรับฟ้องคดีอาญาไว้ดำเนินการกระบวนพิจารณาต่อไปได้โดยไม่ต้องดำเนินการไต่สวนใดๆอีก(สุรินทร์ สฤษฎ์พงศ์, 2534 : 25)เพราะถือได้ว่าการตรวจสอบอำนาจฟ้องโดย Grand Jury นั้นเป็นเครื่องมือในการประทับฟ้องอย่างหนึ่ง

แม้ตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทยจะให้อำนาจศาลไต่สวนมูลฟ้องได้ก่อนที่จะประทับฟ้องก็ตาม โดยในคดีที่ราษฎรเป็นโจทก์กฎหมายบังคับให้ศาลต้องไต่สวนมูลฟ้องเสมอแต่ในคดีของรัฐคือคดีที่อัยการเป็นโจทก์ กฎหมายไม่ได้บังคับให้ศาลต้องไต่สวนมูลฟ้อง ศาลจึงไม่ไต่สวนมูลฟ้องคดีของอัยการ ทำให้คดีของอัยการไม่ได้รับการกลั่นกรองมูลคดีก่อนและขึ้นสู่ศาลแทบทุกเรื่อง และยังมีสถิติการยกฟ้องสูงเช่นกัน ดังนั้นหากศาลสั่งไต่สวนมูลฟ้องคดีของอัยการโดยไม่ให้การไต่สวนมูลฟ้องเปรียบเสมือนเครื่องมือในการประทับฟ้องแล้ว เชื่อว่าสถิติการยกฟ้องคดีของอัยการย่อมลดลง

2.แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับหลักตรวจสอบค้นหาความจริงในการไต่สวนมูลในคดีของรัฐ

2.1 ความหมายของหลักตรวจสอบค้นหาความจริง

การค้นหาความจริงในคดีอาญา คือ กระบวนการหรือวิธีการเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงแห่งคดีมาพิจารณาวินิจฉัยข้อพิพาทต่างๆ เพื่อให้ได้ตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ โดยสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ การค้นหาความจริงในทางรูปแบบและการค้นหาความจริงในทางเนื้อหา(วิภา ปิ่นวิระ, 2551 : 25)

2.1.1 การค้นหาความจริงในทางรูปแบบ หมายถึง การที่ศาลมีบทบาทในการค้นหาความจริงในลักษณะของการควบคุมกระบวนการพิจารณา เน้นการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และกติกาย่างเคร่งครัดมาก โดยที่ผู้พิพากษาต้องวางตัวเป็นกลาง การพิสูจน์ข้อเท็จจริงต่างๆ เป็นหน้าที่ของคู่ความ เป็นระบบค้นหาความจริงที่พัฒนาในกลุ่มประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ คือ ประเทศอังกฤษและมีการพัฒนาต่อไปยังประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศในเครือจักรภพ (สมชาย วิมลสุข, 2549 : 10)

2.1.2 การค้นหาความจริงในเนื้อหา หมายถึง การค้นหาความจริงในคดีที่มีลักษณะการดำเนินคดีระหว่างศาลและจำเลยในประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายซีวิลลอว์และประเทศในภาคพื้นยุโรป วิธีการชำระความที่มุ่งเอาผลที่จะรู้ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นเป็นสำคัญโดยไม่เคร่งครัดต่อหลักเกณฑ์ (อุดม รัฐอมฤต, 2538 :306) มีแนวคิดว่าการกระทำความผิดอาญาทำให้รัฐตกเป็นผู้เสียหายด้วย เพราะเป็นการทำลายความสงบสุขของการอยู่ร่วมกันในสังคม รัฐจึงต้องเข้ามาเป็นผู้ดำเนินการเกี่ยวกับความผิดนั้นๆ (วิภา ปิ่นวิระ, 2551 : 25)

2.2 การนำหลักตรวจสอบค้นหาความจริงมาใช้ในการไต่สวนมูลฟ้อง

หลักตรวจสอบค้นหาความจริงเป็นหลักที่นำมาใช้ในกระบวนการพิจารณาทางอาญาตั้งแต่ในชั้นพนักงานสอบสวน ชั้นพนักงานอัยการและรวมถึงในชั้นพิจารณาของศาลด้วย

การตรวจสอบความจริงในชั้นสอบสวนครอบคลุมข้อเท็จจริง 2 ส่วน คือ ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำ และข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวผู้กระทำ ส่วนในชั้นพนักงานอัยการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากำหนดหน้าที่ให้อัยการทำหน้าที่กลั่นกรองสำนวนการสอบสวนที่พนักงานสอบสวนได้ทำการสอบสวนเสร็จแล้ว โดยพิจารณาว่าจะมีคำสั่งอย่างไร เช่น สั่งให้งดการสอบสวน สั่งให้สอบสวนเพิ่มเติม สั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้อง เป็นต้น และการตรวจสอบความจริงในชั้นศาล เริ่มตั้งแต่ในชั้นประทับฟ้องที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 162 บัญญัติให้ศาลต้องทำการไต่สวนมูลฟ้องคดีที่ราษฎรเป็นโจทก์แต่คดีที่อัยการเป็นโจทก์ศาลจะไต่สวนมูลฟ้องหรือไม่ก็ได้ เพราะการประทับฟ้องกระทบถึงสิทธิและเสรีภาพของบุคคลกฎหมายจึงเปิดโอกาสให้ศาลดำเนินการไต่สวนมูลฟ้องก่อนการประทับฟ้องได้ แต่ในทางปฏิบัติศาลจะประทับฟ้องคดีของอัยการอย่างอัตโนมัติและในคดีที่ผู้เสียหายฟ้องนั้นการประทับฟ้องก็จะง่ายขึ้นไป

การไต่สวนมูลฟ้องเป็นกระบวนการไต่สวนของศาลเพื่อวินิจฉัยถึงมูลคดีซึ่งจำเลยต้องหา เป็นการกลั่นกรองมูลคดีที่ไม่มีมูลความผิดออกไปจากกระบวนการยุติธรรม การพิสูจน์ว่ามีมูลเป็นการพิสูจน์ความจริงระดับหนึ่ง โดยการแสดงให้เห็นด้วยพยานหลักฐานที่แสดงถึงความเป็นไปได้ของข้อเท็จจริง คือ มีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะมีความเป็นไปได้ว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดตามฟ้องหากในการไต่สวนมูลฟ้องศาลกระตือรือร้นที่จะหาความจริง ไม่ใช่เพียงทำตามรูปแบบเท่านั้น การไต่สวนมูลฟ้องจะเป็นเครื่องมือในการประทับฟ้องที่สามารถกลั่นกรองมูลคดีได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. หลักตรวจสอบค้นหาความจริงและการไต่สวนมูลฟ้องตามกฎหมายต่างประเทศ

3.1 สาธารณรัฐฝรั่งเศส

ในฝรั่งเศสการฟ้องคดีอาญาเป็นอำนาจของรัฐแต่ผู้เดียว พนักงานอัยการเป็นผู้ใช้อำนาจนี้ในนามของสังคม เอกชนจะฟ้องคดีอาญาเองโดยตรงไม่ได้ แต่ผู้เสียหายอาจฟ้องคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องคดีอาญาเพื่อบังคับให้อัยการฟ้องคดีอาญาให้ (โกเมน ภัทรภิรมย์, 2526: 29)

ระบบการดำเนินคดีอาญาของประเทศฝรั่งเศสไม่มีแนวคิดแบ่งแยกการสอบสวนออกจากการฟ้องร้องคดี ผู้ที่มีอำนาจในการสอบสวนและฟ้องคดีอาญาคือพนักงานอัยการ ซึ่งเป็นไปตามหลักการฟ้องคดีอาญาโดยรัฐอย่างแท้จริงอัยการจึงเป็นผู้รับผิดชอบการสอบสวน(อุทัย อาทิวะ, 2557 : 192)

การไต่สวนมูลฟ้องของประเทศฝรั่งเศสกระทำโดยผู้พิพากษาไต่สวน ซึ่งทำงานอย่างอิสระจากผู้พิพากษาคัดสิน โดยมีหน้าที่สอบสวนพิจารณาว่ามีมูลหรือไม่รวมทั้งมีหน้าที่ค้นหาพยานหลักฐานในคดีเพื่อที่จะพิสูจน์ทั้งการกระทำความผิดและความบริสุทธิ์ของผู้ถูกกล่าวหา ศาลไต่สวนคดีจะทำหน้าที่ในการรวบรวมเอกสารและแสวงหาพยานหลักฐานต่างๆ และรวบรวมพยานหลักฐานเหล่านั้นไว้ในสำนวนการสอบสวนเมื่อมีการฟ้องคดีต่อศาล สำนวนการสอบสวนซึ่งเป็นแหล่งบันทึกข้อเท็จจริงทั้งหลายที่เกี่ยวข้องกับคดีจึงถือเป็นเครื่องมือในการประทับฟ้องที่ต้องถูกนำเสนอต่อศาลพร้อมกับคำฟ้อง (มนัสนันท์ เจริญเลิศ, 2557 : 26) ตามกฎหมายฝรั่งเศสนั้นเป็นบทบังคับสำหรับคดีที่มีประเภทโทษหนัก ซึ่งเมื่อคดีผ่านการไต่สวนมูลฟ้องโดยศาลไต่สวนแล้วสำนวนการสอบสวนที่ใช้ในการไต่สวนเป็นพยานหลักฐานในชั้นพิจารณาคดีด้วย

3.2 สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

กระบวนการพิจารณาคดีในชั้นตัดสินคดีที่ดำเนินไปตามกระบวนการพิจารณาปกติ(Das erstinstanzliche ordentliche Erkenntnisverfahren) แบ่งออกได้เป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นสืบสวนสอบสวน (Vorverfahren) ขั้นไต่สวนมูลฟ้อง(Zwischenverfahren) และชั้นพิจารณาพิพากษาคดี(Hauptverfahren) การดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเยอรมนีมีพนักงานอัยการเป็นผู้รับผิดชอบทั้งหมด (สุรสิทธิ์ แสงวิโรจน์พัฒน์, 2555 : 190)ในศาลเยอรมนีนอกจากให้ความสำคัญในเรื่องการบรรยายฟ้องแล้วยังให้ความสำคัญกับสำนวนการสอบสวนเพราะเป็นที่รวบรวมพยานหลักฐานและข้อเท็จจริงทั้งหมดของเรื่องที่มีการกล่าวหา นั้น การที่พนักงานอัยการมีอำนาจกระทำการทุกอย่างโดยคนเดียวแต่พนักงานอัยการก็เป็นมนุษย์ การดำเนินกระบวนการพิจารณาจึงอาจเกิดอคติหรือความผิดพลาดได้ ศาลจึงต้องมีการไต่สวนมูลฟ้องคดีของพนักงานอัยการเยอรมันอีกชั้นหนึ่งเพื่อป้องกันความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้น โดยอัยการต้องแนบสำนวนการสอบสวนไปพร้อมกับคำฟ้องด้วยเสมอ ซึ่งบทบาทหลักของกระบวนการพิจารณาในชั้นไต่สวนมูลฟ้องอยู่ในแง่ของการตรวจสอบว่าการที่จะดำเนินการฟ้องร้องในทางอาญาต่อไปนั้นเป็นสิ่งที่จำเป็นหรือไม่มีแนวโน้มว่าผู้ถูกกล่าวหาจะเป็นผู้กระทำผิดจริงตามที่ถูกกล่าวหาหรือไม่ หากคดีขึ้นสู่การพิจารณา จึงมักจะเป็นคดีที่ศาลมีคำพิพากษาลงโทษจำเลย

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบหลักตรวจสอบค้นหาความจริงในการไต่สวนมูลฟ้องในคดีของรัฐ

เหตุผลที่ควรให้ศาลทำการไต่สวนมูลฟ้องคดีอาญาที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์เพื่อให้การไต่สวนมูลฟ้องมีประสิทธิภาพและเพื่อให้การไต่สวนมูลฟ้องเป็นเสมือนเครื่องมือในการประทับฟ้องคดีของ

รัฐ เนื่องจากการแยกอำนาจสอบสวนและฟ้องร้องออกจากกันตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทย ทำให้พนักงานอัยการไม่อาจเข้าไปมีบทบาทในการคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาในฐานะที่เขาเป็น ประชานในคดีได้อย่างเต็มที่ การทำงานของตำรวจจึงเป็นการกระทำฝ่ายเดียวและเป็นความลับ การสืบสวนสอบสวนเป็นการกระทำโดยไม่มีการตรวจสอบจากคู่ความฝ่ายตรงข้าม คงมีแต่พยานฝ่ายผู้เสียหาย และพยานหลักฐานอื่น ๆ ที่พนักงานสอบสวนรวบรวมมาโดยจะมุ่งหาแต่พยานพยานหลักฐานที่พิสูจน์ ความผิดของผู้ต้องหาเท่านั้น โดยที่ไม่มีการรวบรวมพยานหลักฐานที่จะพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหาไว้ในสำนวนเลยเมื่อพนักงานอัยการฟ้องโดยอาศัยสำนวนที่มีความบกพร่อง ซึ่งกระทำขึ้นโดยพนักงานสอบสวนที่ความรู้ความเชี่ยวชาญทางกฎหมายไม่เท่าพนักงานอัยการ จากข้อจำกัดดังกล่าวทำให้อัยการมี คำสั่งฟ้องผู้ต้องหาตามความเห็นของพนักงานสอบสวนเป็นส่วนใหญ่ทั้งที่พยานหลักฐานไม่สมบูรณ์ เท่าที่ควร(คณิต ณ นคร, 2549 : 119)การได้สวนมูลฟ้องคดีที่อัยการเป็นโจทก์จึงถือเป็นการตรวจฟ้องของ อัยการโดยศาล เป็นเครื่องมือในการประทับฟ้องที่หากศาลใดมีสถิติการยกฟ้องสูงศาลนั้นจะต้องมีคำสั่งให้ ได้สวนมูลฟ้องอย่างสม่ำเสมอเพื่อเป็นการกระตุ้นให้อัยการทำงานด้วยความรอบคอบและเพื่อให้มีผลไปถึง พนักงานสอบสวนที่จะต้องทำงานด้วยความรอบคอบเช่นกันเมื่อกระบวนการยุติธรรมเป็นกระบวนการ ตรวจสอบค้นหาความจริง ยิ่งมีการตรวจสอบให้ละเอียดรอบคอบเท่าใด ยิ่งเกิดความถูกต้องชัดเจนมาก เท่านั้น การที่ศาลไม่ได้สวนมูลฟ้องคดีของอัยการเลยอาจจะเป็นเพราะศาลเชื่อถือการทำงานของอัยการและ ความเกรงใจอันเป็นธรรมเนียมในสังคมกระบวนการยุติธรรมจึงไม่มีประสิทธิภาพและลูกความสิทธิและ เสรีภาพของบุคคล

ในฝรั่งเศสและเยอรมนี การดำเนินคดีอาญาชั้นสอบสวนฟ้องร้องเป็นกระบวนการเดียวกันที่ แบ่งแยกไม่ได้ การดำเนินคดีอาญาชั้นสอบสวนฟ้องร้องทั้งหมดอยู่ในความรับผิดชอบของพนักงานอัยการ ฝ่ายเดียวเท่านั้นซึ่งข้อนี้ต่างจากของไทยอย่างเห็นได้ชัด นอกจากนี้ การดำเนินคดีอาญาชั้นประทับฟ้องก็ แตกต่างจากของไทย คือ ในฝรั่งเศส สำนวนการสอบสวนของผู้พิพากษาได้สวน มีกฎหมายบังคับให้ พนักงานอัยการต้องแนบสำนวนการสอบสวนมาพร้อมกับฟ้อง เช่นเดียวกับในเยอรมนี เพราะสำนวนการ สอบสวนที่แนบมาพร้อมฟ้องนี้จะเครื่องมือในการตรวจสอบของศาลว่าจะสมควรประทับฟ้องคดีนั้นไว้ พิจารณาหรือไม่ สำหรับประเทศไม่มีการส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมฟ้องแต่มีเครื่องมือในการตรวจสอบ ในการที่จะสั่งประทับฟ้องหรือไม่คือการได้สวนมูลฟ้อง การได้สวนมูลฟ้องจึงเป็นมาตรการตรวจสอบ อำนาจฟ้องของอัยการ เป็นกลไกที่เทียบได้กับการส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมฟ้องนั่นเอง(คณิต ณ นคร, 2548 : 61-62)

5. ข้อเสนอแนะ

1) ให้ศาลทำการไต่สวนมูลฟ้องในคดีอาญาที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ในทุกคดีเช่นเดียวกับคดีอาญาที่ราษฎรเป็นโจทก์โดยเฉพาะศาลใดที่มีสถิติการยกฟ้องสูง เช่น ใน 100 คดี มีคดีที่ศาลสั่งยกฟ้อง 20 คดี หากเป็นดังนี้ศาลต้องสั่งไต่สวนมูลฟ้องแล้วเพราะคดีที่เข้าสู่การพิจารณาศาลจะต้องลงโทษ 95% ขึ้นไปเพื่อให้การไต่สวนมูลฟ้องเปรียบเสมือนเครื่องมือในการประทับฟ้องคดีของรัฐ เป็นการกลั่นกรองและตรวจสอบฟ้องของพนักงานอัยการโดยศาล เช่นเดียวกับในฝรั่งเศสและเยอรมนีที่จะต้องมีการแนบลำนวนการสอบสวนไปพร้อมกับคำฟ้องทุกครั้งเพื่อให้ศาลได้มีโอกาสตรวจก่อน เพราะสำนวนการสอบสวนก็เปรียบเสมือนเครื่องมือในการประทับฟ้องของศาลฝรั่งเศสและเยอรมนีเช่นเดียวกัน

2) โดยให้พนักงานสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อให้ทราบทั้งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้กระทำ เพื่อเป็นการตรวจสอบค้นหาความจริงในชั้นสอบสวน ไม่ใช่รวบรวมเพียงพยานหลักฐานที่จะเอาผิดผู้ต้องหาโดยไม่รวบรวมพยานหลักฐานที่จะพิสูจน์ความบริสุทธิ์ให้ผู้ต้องหาเลย

3) อัยการก็ต้องดำเนินคดีด้วยความรอบคอบเที่ยงธรรมและต้องคงไว้ซึ่งความเป็นภาวะวิสัยอย่างแท้จริง มิใช่เพียงฟ้องบุคคลว่ากระทำความผิดเพื่อให้ศาลลงโทษเท่านั้น แต่ยังมีหน้าที่ให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยในกรณีที่เขาคงจะได้ประโยชน์จากข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานที่เป็นคุณแก่เขาในการประกอบการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลด้วย การร่างฟ้องที่นอกจากจะครบองค์ประกอบความผิดแล้วยังต้องมีข้อเท็จจริงเกี่ยวข้องกับการกระทำด้วย เพื่อศาลได้ทราบข้อเท็จจริงที่ครบถ้วนเพราะคำฟ้องที่มีความละเอียดย่อมมีประโยชน์ต่อการพิจารณาของศาล เป็นการร่วมกันค้นหาความจริงระหว่างพนักงานอัยการและศาล ดังเช่นการบรรยายฟ้องของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

4) การไต่สวนมูลฟ้องคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์นั้น ศาลต้องมีความกระตือรือร้นในการค้นหาความจริงไม่ใช่เพียงทำตามรูปแบบโดยต้องไต่สวนให้ได้ความว่าคดีมีมูลและผู้ถูกกล่าวหาหน้าจะเป็นผู้กระทำความผิดจริงๆและเป็นผู้ที่ควรต้องรับโทษตามที่อัยการฟ้อง ดังเช่นในศาลเยอรมันและฝรั่งเศส

บรรณานุกรม

โกเมน ภัทรภิรมย์. (2526). “อัยการฝรั่งเศส.” อัยการกับการสอบสวนคดีอาญา รวมบทความเกี่ยวกับการ

สอบสวนคดีอาญานานาชาติ ศูนย์บริการเอกสารและ วิชาการกรมอัยการ, หน้า 29.

คณิต ณ นคร. (2548). นิติธรรมอำนาจในนิติศาสตร์ไทย. กรุงเทพฯ: วิทยุชน.

คณิต ณ นคร. (2549). รัฐธรรมนูญกับกระบวนการยุติธรรม. กรุงเทพฯ: วิทยุชน.

คณิต ณ นคร. (2555). กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: วิทยุชน.

- มนัสนันท์ เจริญเลิศ.(2557).บทบาทของศาลในการค้นหาความจริงกับการให้ศาลใช้สำนวนการสอบสวนในการพิจารณาคดีอาญา.วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต คณะ นิติศาสตร์.กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต .
- วิภา ปิ่นวีระ. (2551).บทบาทของศาลในการพิจารณาคดีอาญา. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต คณะ นิติศาสตร์.กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ .
- สมชาย วัฒนสุข.(2549).บทบาทของศาลชั้นต้นในการค้นหาความจริง. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต คณะ นิติศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สุรสิทธิ์ แสงวิโรจน์พัฒน์. (2555). “ขั้นตอนการดำเนินคดีอาญาตามกฎหมายวิธีพิจารณาความ อาญา เยอรมัน.”คู่มือ, 1, 55.หน้า 189-196.
- สุรินทร์ สฤษฏ์พงศ์. (2534). “ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา.”เอกสาร การสอนชุด วิชา กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและพยานหลักฐานสำหรับรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.หน้า 20.
- อุดม รัฐอมฤต. (2538). “ผลของข้อสันนิษฐานตามกฎหมายต่อการกำหนดหน้าที่นำสืบในคดีอาญา.”วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 25, 2.หน้า 304-319.
- อุทัย อาทิวะ.(2557).รวมบทความกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส. (พิมพ์ครั้งที่ 2).กรุงเทพฯ:วี.เจ.พรินติ้ง.